

Mechkey vagy Mekksey?

Bodor Pálnak a magyarság kór- (és kor)tünetei fölött kesergő írásában (*Hazába kiáltott szó, Élet és Irodalom*, 1986. december 5.) olvasom az alábbiakat: „... Mechkey István kapitányt, a hős védőt, mivel összetévesztették valakivel... fölkoncolták saját parasztjai.” Bár a cikk lényegi mondanóját az idézett mondatban föllelhető tévedések nem érintik, mégis szükségesnek érzem a kiigazítást, már csak egykori jeles írónk, Gárdonyi Géza iránti tiszteletből is.

Az egyik kifogásom az idézetben található személynévre vonatkozik. Az Egri csillagok hőseit bizonyosan mindenki ismeri. Csak-hogy Gárdonyi nem Mechkeyt, hanem Mekkseyt emleget. Szövegkísérő jegyzeteiben meg is magyarázza az írásmódot: „Nehogy valaki azt gondolja, hogy hibásan írom ezt a nevet. A történetírók írták hibásan Tinóditól Horváth Istvánig. Az országos levéltárban ott van az a levél, amelyet a királyhoz küldtek, amikor az egri vár felszabadult. Az aláírások közt tisztán olvasható: Mekksey. Tehát nem Mecskey.” A másik megjegyzésemmel Mekksey halálának körülményeit szeretném tisztázni. Az, hogy saját parasztjai ölték volna meg, aligha valószínű. Egyes föltevések szerint *Bebek Ferenc emberei végeztek vele*, de biztosan csak annyit tudhatunk, amit Forgách Ferenc közöl Emlékiratában: „... midőn feleségéhez, családjához visszatérőben Várkony falvához érkezett, és a parasztoktól kíséretet követelt, azok nem ismerték fel, hanem szánnivaló módon felkoncolták...” Forgách szerint egyébként „Halála miatt még a falut is elpusztították, a parasztokat pedig halállal büntették.”

Az egri várszámadásokban azonban csupán arra történik utalás, hogy Bornemissza Gergely és Zárkándi Pál, Eger újonnan kinevezett kapitányai elkoboztak a várkonyi lakosoktól négy ökröt, három növendékmarhát, kilenc borjút, kilencvenkilenc fertály búzát, harmincöt darab kézimalmot, valamint Egerbe szállították a falu templomának harangját és óráját.

Oláh András

Élet és Irodalom

31. évf. 1987. 1. qz. 2. p